

Altıncı Hakikat'te dokuz esas anlamının ve idrak etmenin yolu "sarhoş olmama" şartına bağlanıyor. Burada farklı alternatif kelimeler yerine "sarhoş" tabirinin tercihi nedendir?

Üstad'ın şu ifadeleri konuya yeterince açıklık getirmektedir:

"Ayık olan sana tâbi olmaz. Ancak siyaset şarabıyla veya şöhret hırsıyla veya rikkat-ı cinsiye ile veya felsefenin dalaleti ile veya medeniyetin sefahetiyle sarhoş olanlar, senin meşreb ve mesleğine tâbi olurlar."(1)

Demek oluyor ki, sadece içki değil, hakikatleri görmeye, insan hayatını ve varlık âlemini doğru değerlendirmeye mani olan her şey bir **sarhoşluk sebebidir**.

Buna göre, Altıncı Hakikat'teki dokuz esas anlamının ve idrak etmenin yolu ayık olmaktan, doğru düşünmekten, hislere mağlup olmamaktan ve batıl fikirlerle zihni bulandırmamaktan geçmektedir.

"... Aynen onun gibi, şu misafirhane-i dünyadaki vaziyeti, sarhoş olmadan dikkat etsen, şu Dokuz Esası anlarsın."(2)

Dokuz esas; âhîret hayatının kurulmasının ve yaratılmasının zarurî sebeplerini izah ediyor. Yani Allah'ın her bir ismi âhîret hayatının yaratılmasını zarûret ve bedahet derecesinde iktiza ediyor. Ama insanların ekserisi ya imansızlıktan gelen bir akıl tutulması ile ya da gaflet ve taklidî imanın kifayetsizliğinden gelen manevî bir sarhoşluk ile bu zarûreti, yani âhîret hayatını icap eden sebep-netice münasebetini iyi okuyup anlayamıyor. Bundan dolayı da âhîret hayatı ya inkâr ediliyor ya da iman tesirsiz kalıp dünya hayatında izleri ve eserleri görünmüyor.

Tahkikî iman nazarı ile bakılırsa, âhîret hayatı şu dünya menzili gibi kat'îdir ve hazır bir vaziyette bizi bekliyor. Yani Allah, şu misafirhane olan dünyanın hâl ve vaziyeti içine, âhîret hayatına işaret eden yüzlerce levha ve işaretler koymuştur, imansızlıktan ya da imanın zaafından hâsıl olan gafletten gelen sarhoşluk olmazsa, bu levha ve işaretler çok vâzih ve açık bir şekilde okunabilir.

Vahyin o eşsiz iklimine giren ve fikirleri Kur'ân güneşiyle aydınlananlar, bu işaretleri rahatlıkla okuyabilirler.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale.](#)
(2) bk. [Sözler, Onuncu Söz, Altıncı Hakikat.](#)